

Андрющенко М. І.,
старший викладач «Спортивні дисципліни»,
e-mail: andryushenko6767@gmail.com,
Маєр В. Я.,
старший викладач «Спортивні дисципліни»,
e-mail: vasyi.mayer@chmnu.edu.ua,
Кураса Г. О.,
старший викладач «Спортивні дисципліни»,
e-mail: hennadiy.kurasa@chmnu.edu.ua,
Конопляник О. В.,
старший викладач «Спортивні дисципліни»,
e-mail: oleh.konoplyanyk@chmnu.edu.ua,
Бойченко О. В.,
викладач кафедри «Спортивні дисципліни»,
e-mail: olha.boychenko@chmnu.edu.ua,
Мещеряков М. В.,
викладач кафедри «Спортивні дисципліни»,
e-mail: mykhailo.meshcheriakov@chmnu.edu.ua,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ВОЛЕЙБОЛУ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Авторами вперше розглянуті питання становлення волейболу в Миколаївській області. Описано і синтезовано згадки про волейбольні турніри і їхні результати, які проводилися в цей період. У дослідженні висвітлені видатні тренери, які зробили великий внесок у розвиток волейболу не тільки на Миколаївщині, але й в Україні і на території колишнього СРСР. Це підтверджують успішні виступи в численних іграх, які висвітлювалися у періодичних виданнях того часу. Історичні дані, які зібрані авторами, можуть бути використані студентами і викладачами вищих навчальних закладів під час вивчення предметів з історії фізичної культури і спорту, а також для проведення більш глибоких досліджень, присвячених окремим спортсменам і тренерам, які зробили значний внесок у становлення і розвиток такого виду спорту як волейбол.

Ключові слова: історія; волейбол; команда; чемпіонат; друга ліга; Миколаїв; тренер.

Вступ. Процес зародження, становлення та розвитку спортивних ігор має глибокі історичні корені. У контексті розвитку спорту в країні активно і стрімко розвивався волейбол у місті Миколаєві. Аматори, тренери, спортсмени-любители при підтримці місцевих органів влади пропагували спортивні ігри як засіб здорового відпочинку молоді, фізичного розвитку та самовдосконалення. Спортивні змагання, турніри, товариські зустрічі сприяли появі нових команд, залученню молоді до ігрових видів спорту, у тому числі до волейболу. З проблемами вирішуються питання зміцнення матеріально-технічної бази цього виду спорту, формування тренерського складу, але спортивні ігри у даному випадку волейбол, активно розвивалися і мали значну кількість прибічників та учасників. Основна мета наукового дослідження – вивчити історичні аспекти розвитку цього популярного виду спорту.

Науковий стан розробки теми. Для вивчення розвитку волейболу на Миколаївщині були проведені дослідження історико-архівних документів, різних джерел літератури, у тому числі статей в місцевих

газетах і журналах, присвячених спортивним заходам області 20 століття. Свої праці цій важливій проблемі у різні роки присвятили Сергієнко Л. П., Мінц М. О. (історія фізичної культури і спорту на Миколаївщині), Вербицький В. А. (фізичне виховання і спорт у середніх навчальних закладах Півдня України), а також публікації Арова Б. Л., Двойнісюка А., Козира М. Б., Кісельова А. Ф., Ласкина Є., Максимова М., Малишева Ю., Табакар А., Чайковского А.

Особлива увага приділялася таким газетам як «Південна правда», «Николаевские новости» і «Вечерний Николаев». У статті зроблена спроба заповнити прогалини у знаннях про миколаївський волейбол, його знаменитих волейболістів, тренерів та сприяти проведенню широкомасштабних досліджень і обговорень цієї наукової тематики. Отже, незважаючи на наявність публікацій з цієї теми, проблеми розвитку волейболу, як складової частини фізичної культури і спорту, потребують подальшої розробки та дослідження.

Викладення основного матеріалу. Волейбол був запроваджений в США в 1895 році Вільямом Дж. Мор-

ганом, викладачем фізичного виховання коледжу Асоціації молодих християн (YMCA) у місті Холіоке (штат Массачусетс, США). У 1922 році проведені перші загальнонаціональні змагання – в Брукліні відбувся чемпіонат YMCA за участю 23 чоловічих команд. У 1924 році був утворений Союз баскетболу і волейболу Чехословаччини – перша в Європі спортивна організація з волейболу. У другій половині 1920-х р. виникли національні федерації Болгарії, СРСР, США і Японії [14].

Днем народження радянського волейболу вважається 28 липня 1923 року, коли у Москві на Мясницькій вулиці відбувся перший офіційний матч між командами Вищих художньо-технічних майстерень (ВХУТЕМАЙС) і Державного технікуму кінематографії (ДТК). У січні 1925 р Московська Рада фізкультури розробила і затвердила перші офіційні правила змагань з волейболу [15].

Величезний внесок у розвиток українського волейболу зробив професор В. Бляха. Якось у Москві він був присутній на змаганнях і не на жарт зацікавився цим, на той час, непопулярним видом спорту. Але поставив собі за мету зробити щось подібне у себе на батьківщині, в Харкові та треба віддати йому належне, йому це вдалося. Лише за декілька місяців в місті були зведені перші волейбольні майданчики, почалися масові змагання. Це був величезний крок у розвитку українського волейболу.

1927 році у Харкові розіграно першість України. У змаганнях взяли участь колективи з 11 міст. Перемогу святкували дніпропетровці. Цей турнір, став доброю перевіркою сил перед стартом Всесоюзної спартакіади, яка відбулася в серпні 1928 року. З тих пір Україна брала участь у більшості масових змагань.

На Миколаївщині волейбол набув значного розвитку ще до Великої Вітчизняної війни. У той час в Миколаєві було чотири дитячих юнацьких спортивних школи. У 1936 році в Миколаївській ДЮСШ-1 було організовано відділення волейболу. Це *alma mater* багатьох миколаївських волейболістів. Деякий час там працював тренером Анатолій Іванович Тобакар. Щорічно його вихованці виступали у складі збірної України. Коли А. І. Тобакар пішов на адміністративну роботу, один з його вихованців, а саме, В. Д. Бомштейн став наступним видатним миколаївським тренером. В. Д. Бомштейн підготував таких відомих гравців як Алік Ділінбург, Ігор Поліщук, В'ячеслав Беліков. Вихованці Володимира Давидовича надалі виступали за ленінградський «Спартак» (яким керував відомий тренер СРСР Платонов).

Після Великої Вітчизняної війни у розвитку волейболу в Миколаєві значну роль зіграв тренер Віктор Іванович Ісаков, майстер спорту з волейболу та баскетболу [10, с. 4]. Він служив старшим лейтенантом і працював начальником відділення фізичної підготовки військового училища ім. С. О. Леваневського. Збірна команда курсантів і офіцерів цього училища в 1949-му, 1955-му, 1956-му роках була призером першості збройних сил СРСР з волейболу. Після демобілізації в 1945 році В. І. Ісаков почав працювати тренером з волейболу і баскетболу на заводі ім. 61 Комунара, а в 1947 році його запросили працювати викладачем кафедри фізичного виховання Миколаївського

кораблебудівельного інституту [13, с. 4]. У 1956 році Віктор Іванович починає працювати тренером в ДЮСШ № 1. У 1956 році команда м. Миколаєва стає чемпіоном УРСР серед юнацьких команд. У складі команди зіграли: О. Равич, О. Лізунов, В. Павлов, Н. Мінін, І. Скарлікін.

На базі збірної Миколаєва в 1956 році була сформована юнацька збірна України. У тому ж році, наша команда стала бронзовим призером на спартакіаді школярів Радянського Союзу. Віктор Іванович Ісаков на той час був другим тренером команди.

У 1957 році команда ДЮСШ № 1 посіла третє місце в зимових змаганнях в Одесі. Потім гравці вступили до Миколаївського кораблебудівельного інституту і Миколаївського державного педагогічного інституту ім. В. Белінського.

Віктор Іванович Ісаков переходить працювати до кораблебудівельного інституту, де тренує збірну команду Миколаївської області. Тренуючись на базі спортивних товариств «Буревісник» і «Спартак» команда була в числі призерів у першості добровільних спортивних товариств України, у 1959 році посіла друге місце на першості центральної ради товариства «Спартак» у місті Ленінграді.

Збірна області зразка 1959 року: В. Гаврилов (Лейзерович), О. Равич, О. Лізунов, В. Павлов, Н. Мінін, С. Івков, В. Трошин, П. Морозов посіла друге місце у всеукраїнському турнірі.

У II літній Спартакіаді народів СРСР найбільшому спортивному заході в 1959 році в складі збірної команди України були миколаївські гравці Олексій Лізунов та Олександр Равич.

У тому ж 1959 році О. Лізунов перевівся до Харківського державного педагогічного інституту ім. Г. Сковороди та разом з іменитими гравцями УРСР до складу команди «Буревісник» став чемпіоном Радянського Союзу.

На початку 1961 року відбувся Чемпіонат України з волейболу найсильніших команд школярів Запоріжжя, Харкова, Сталіна, Луганська, Київської області, м. Києва та інших. Від Миколаївської області брали участь команди юнаків та дівчат. У змаганнях юних волейболістів шкільних колективів Миколаївська команда дівчат школи № 32 посіла друге місце [4, с. 4]. Таким чином в Миколаєві починає розвиватися жіночий волейбол.

До 1964 року команда Миколаївського кораблебудівельного інституту (далі МКІ) регулярно ставала чемпіоном Миколаївської області. Її продовжує тренувати Віктор Іванович Ісаков.

У 1964 році команда Миколаївського державного педагогічного інституту ім. В. Белінського (далі Педагогічний інститут) під керівництвом Валерія Олексійовича Жадана бореться за чемпіонство зі збіркою МКІ. Вперше перемогу здобула команда Педагогічного інституту.

Надалі до 1970 року триває суперництво цих команд і тренерів. Потрібно відзначити, що В. О. Жадан був вихованцем В. І. Ісакова.

Серед волейбольних команд міста того періоду, крім названих, потрібно відзначити команди Чорноморського суднобудівельного і Миколаївського трансформаторного заводів, які також тренував В. І. Ісаков.

У 1969 році В. О. Жадану доручили керувати збіркою командою спортивного товариства «Буревісник». Це була збірна команда області, яка і стала чемпіоном Української ради аматорського волейболу, обігравши навіть команди Харкова та Вінниці.

Та 1970 рік став невдалим для команди, яка програв півфінал команді м. Житомир. У тому ж році до Миколаїва запрошують повернутися Олексія Лізунова, разом із ним приїжджає і майстер спорту Олександр Лазаренко. Під їхнім керівництвом починається підготовка до наступної спартакіади. Однак тепер збірна вже формується на базі Чорноморського суднобудівельного заводу (далі ЧСЗ), але з різних причин, як об'єктивного так і суб'єктивного характеру, команда в Дніпропетровську виступила невдало.

Збірну команду чоловіків продовжує тренувати В. І. Ісаков. Основними суперниками стають команди Чорноморського суднобудівельного заводу і Миколаївського кораблебудівельного інституту.

У 1974 році В. І. Ісаков переходить працювати до Педагогічного інституту, де тренує команду чоловіків. Через два роки ця збірна завоювала чемпіонство в області.

З 1976 до 1982 року триває суперництво між командами МКІ (куди перейшов працювати В. О. Жадан) і Педагогічного інституту.

У 1979 році в Миколаєві проходили фінальні змагання найсильніших волейбольних команд виробничих колективів України. Розігрувався кубок Укрпрофради. Відмінно виступив дружний колектив миколаївської команди «Хвиля». Наші волейболісти здобули перемогу в усіх п'яти зустрічах, причому тільки в одній, з волейболістами Донецька з рахунком 3:1, а в інших – з рахунком 3:0. У складі «Хвилі» виступали: В. Онуфрієв (граючий тренер), О. Ісаков, Ю. Резник, А. Панков, В. Дем'яненко, В. Шаповаленко, О. Осадчук, І. Артем'єв, О. Назаренко [2, с. 4].

У 1982 році Віктор Іванович Ісаков залишає команду Педагогічного інституту.

На роботу до Педагогічного інституту приходять «нові» фахівці О. Лізунов та В. Жадан. Команда МКІ поступово згасає, а в педагогічному інституті починає розвиватися жіночий волейбол. При такому тренерському складі за період з 1983 до 1992 року збірна Педагогічного інституту піднялася до другого місця першості України серед жіночих команд факультетів фізичного виховання педагогічних інститутів.

Вісімдесяті роки можна охарактеризувати як період підйому дитячого волейболу в місті Миколаєві. Володимир Давидович Бомштейн підготував молодих гравців, які стали чемпіонами України серед школярів, а також чемпіонами України у своїй віковій категорії.

Наслідком цих перемог стала ідея про створення першої на Миколаївщині команди майстрів. Однак керівництво не розділило цих намірів (за традицією в Миколаєві воліли розвивати баскетбол). В. Д. Бомштейн був змушений віддати своїх гравців для подальшого виховання до різних команд України та СРСР (Ленінград), а сам поїхав до Харкова (батьківщину Українського волейболу) тренувати підрастаюче покоління.

Так Миколаїв покинули майбутні кращі гравці, учасники Олімпійських ігор: заслужений майстер

спорту Алік Ділінбург, майстри спорту міжнародного класу Павло Воронков та Валерій Поліщук, майстер спорту Станіслав Беліков.

Таким чином волейбол в області залишився на рівні аматорського.

У січні 1985 року в Миколаєві проводилися ігри зонального турніру першості СРСР з волейболу. У ньому взяли участь команди юнаків та дівчат віком 15–16 років. У надзвичайно наполегливому двогодинному поєдинку перемогу здобули волейболісти України. Вони і стали переможцями зонального турніру випередивши сильні команди Латвії та Росії [7, с. 4.]. Цей турнір показав – хороша волейбольна зміна росте.

У тому ж 1985 році повернувся до Миколаєва Ігор Олефір після участі у виступах команд «Ленінград» та СК «Ростов-на-Дону». Він був обраний головою федерації волейболу Миколаївської області і пропрацював на цій посаді до 1993 року.

1986–90 роки стають періодом розквіту аматорського волейболу. Проводять значну кількість турнірів: Кубок Виклику, Кубок до Дня визволення Миколаєва від німецько-фашистських загарбників, на які окрім команд з області, приїздили колективи з інших міст України та СРСР.

У спортивній школі «Надія», найбільшому спортивному комплексі Миколаєва, традиційному місці проведення найважливіших міських, державних і міжнародних спортивних змагань у квітні 1986 року відбулися Ігри чемпіонату СРСР з волейболу серед чоловічих команд вищої ліги. У змаганнях брали участь команди «Дорожник» (Алма-Ата), «Локомотив» (Харків), «Політехнік» (Одеса), «Куроаларатура» (Вільнюс), ШВСМ «Динамо» (Ташкент) [11, с. 4].

У цей час формується перша збірна області. Вона створена на базі двох команд: «Зоря» (радгосп Степове) та «Хвиля» Миколаївського трансформаторного заводу. У 1986–88 роках ця збірна представляла область на Чемпіонаті України і СРСР добровільного спортивного товариства «Зеніт». Кращий результат – четверте місце на Чемпіонаті СРСР.

У 1989 році команда Миколаєва завоювала четверте місце на Чемпіонаті України.

У 1990 році на базі радгоспу «Степове», за пропозицією директора Володимира Григоровича Погорелова, кандидата в майстри спорту і великого шанувальника волейболу, була створена перша в Миколаївській області професійна команда.

Після розвалу СРСР, команда під керівництвом тренера Ігоря Родіоновича Олефіра, брала участь у першому (неофіційному) відбірковому чемпіонаті України, де зайняла четверте місце і це дозволило їй потрапити в число команд першої ліги. Так з 1991 р. почався підйом професійної команди «Колос» [9, с. 3].

З 1994 року в області працює всього три відділення жіночого волейболу: у м. Первомайськ (тренер Геннадій Михайлович Сорокін), м. Нова Одеса (тренер Лариса Іванівна Ворошилова), та в Миколаєві на базі ДЮСШ № 1 (тренер Микола Григорович Соболев).

У 1995 році на базі жіночих команд Педагогічного інституту та Державного суднобудівного проектного інституту (далі ДСПІ) створена збірна команда області, яка також змагалася в першій лізі чемпіонату України [5, с. 48].

У 1997 році на ПТЗ «Зоря» створюється жіноча волейбольна команда. У 1999 ще одну команду організує підприємство ВАТ «Укртелеком», з 2000 року такі збірні формуються на базах Національного кораблебудівельного інституту, Миколаївської філії Національного університету «Киево-Могилянська академія», Миколаївської філії Одеського сільськогосподарського інституту та інших, але через відсутність коштів на їхнє фінансування, на жаль найбільшим їхнім досягненням була тільки участь в чемпіонатах міста і області. Таким чином, жіночий волейбол не набув достатнього розвитку в Миколаєві.

У 1996 році Ігор Олефір, який продовжував тренувати команду першої ліги «Колос», запрошує другого тренера – Василя Маєра і команда бореться на Чемпіонаті України. Результат – третє місце. Візитна картка команди [3, с. 14] (дивись рис. 1).

У період з 1996 до 1998 року команда поповнювалась молодими гравцями. Згодом було прийнято рі-

шення про перейменування команди «Колос» на «Степ». У 1998 році на першій Всеукраїнській спартакіаді профспілок, де брали участь 15 найсильніших команд України «Степ» завойовує бронзову нагороду, поступившись запоріжцям і киянам. Склад команди [6, с. 4]:

- Олефір Ігор, КМС, 1961 р. н., зріст 207 см;
 - Глазко Геннадій, КМС, 1968 р. н., зріст 192 см;
 - Абабілов Олексій, КМС, 1974 р. н., зріст 194 см;
 - Пьянік Денис, КМС, 1980 р. н., зріст 190 см;
 - Бабич Микола, КМС, 1980 р. н., зріст 198 см;
 - Бондаренко Андрій, в 1981 р. н., зріст 190 см;
 - Олефір Родіон, I розряд, 1980 р. н., зріст 194 см;
 - Ніколаєв Олег, I розряд, 1982 р. н., зріст 188 см;
 - Худолій Дмитро, I розряд, 1982 р. н., зріст 190 см;
 - Павлов Юрій, КМС 1966 р. н., зріст 196 см;
- Старший тренер Маєр Василь Якович, 1960 р. н., КМС

«Колос» / Степовое / Визитная карточка

Команда создана на базе совхоза «Степовой» / директор В. Г. Погорелов / в 1991 году, в настоящее время волейбольно-спортивный клуб. Чемпион Украины 1991 г. среди команд КПФСО «Колос». Призер отборочного турнира 1992 г. за выход в 1 лигу. «Колос» занимал в национальных чемпионатах первой лиги следующие места: 6-е – 92/93 г., 5-е – 93/94 г., 3-е – 94/95 г., 8-е – 95/96 г. Команда укомплектована только воспитанниками николаевского волейбола, многие из которых выступали за известные клубы СССР и Украины.

Рис. 1. Візитна картка команди

12 жовтня 1998 року прославленому миколаївському волейболісту Олексію Лізунову виповнилося 60 років. Друзі вирішили відзначити цю подію по-спортивному. Організували в спортивному залі технікуму залізничного транспорту блиц-турнір на кубок ювіляра, де приймали участь молоді міські команди і ветерани миколаївського волейболу включаючи ювіляра [1, с. 2]. З тих пір турнір з волейболу на кубок Лізунова став традиційним щорічним змаганням серед ветеранів чоловічих і жіночих команд, який проводиться до тепер.

VIII Чемпіонат України з волейболу серед чоловіків проходив з 18. 12. 1998 до 25. 05. 1999 року. Особливість цього Чемпіонату в тому, що з 01. 01. 1999 року

набрали чинності нові волейбольні правила. Оскільки Чемпіонат України почався напередодні нового року Федерація волейболу України прийняла логічне рішення проводити турнір за новими правилами, не чекаючи нового року.

У квітні 1999 року в с. Степовому Миколаївської області завершився перший з двох фінальних турнірів чемпіонату України серед чоловічих команд другої ліги. Перед завершальним турніром лідерами стали волейболісти «Степу» с. Степове і «Терміналу» м. Маріуполь [12, с. 3].

У фінальному турнірі Чемпіонату команда «Степ» посіла друге місце у другій лізі. Результати фінального туру наведені в таблиці 1 [16]:

Таблиця 1

Результати фінального туру 1998/1999 рр.

М	Команда	И	В	П	С/П	О
1	«Терминал» Мариуполь	11	9	2	29:19	20
2	«Степь» Степовое	11	8	3	29:5	19
3	«Хмельницкий пограничник» Хмельницкий	11	6	5	27:20	17
4	«Динамо-Академия» Киев	11	6	5	20:19	15
5	«Шахтёр» Краснодар	11	4	7	15:25	15
6	«Синтез» Киев	11	0	11	5:33	11

Але, на жаль, подальший розвиток команди було зупинено через відсутність фінансування. Команда «Степ» продовжувала займати призові місця в чемпі-

онатах міста і області ще недовго. Незабаром гравці поступово перейшли до інших команд.

В УРСР була добре розвинена система спортивних товариств, держава допомагала розвитку волейболу. На жаль, розвиток цього виду спорту в кінці XX століття забезпечувався переважно зусиллями окремих спортсменів-ентузіастів і досвідчених тренерів старшого покоління.

Незважаючи на важке матеріальне становище, на Миколаївщині продовжували проводитися турніри, і спроби організації нових, перспективних, команд, як чоловічих, так і жіночих, але всі спроби поставити волейбол на професійний рівень не досягли успіху.

Історія волейболу в XX столітті на Миколаївщині примітна тим, що отримавши великий поштовх і розвиток у 80–90 роках після розпаду СРСР як вид спорту практично занепав залишившись аматорським.

У даній статті розглянуто історію розвитку волейболу на Миколаївщині. Вперше зібрано інформацію, присвячену цій тематиці. Історичні дані, які тут відображені можуть бути використані студентами і викладачами вищих навчальних закладів при вивченні предметів з історії фізичної культури і спорту, а також для проведення більш глибоких досліджень, присвячених окремим спортсменам і тренерам, які зроби-

ли значний внесок у становлення та розвиток такого виду спорту як волейбол.

Основним напрямком для подальшого дослідження є історія волейболу після 2000 року і вивчення перспектив для його розвитку як стимулу для пропаганди здорового способу життя, що відбувається за рахунок підвищення інтересу до спорту серед молоді, додаткового імпульсу для відродження спортивної та туристичної інфраструктури, поліпшення іміджу Миколаївської області.

Висновки. Таким чином, розвиток волейболу на Миколаївщині отримав значний імпульс. Завдячуючи активній пропаганді здорового способу життя у суспільстві все більше молодих людей почали займатися спортом. Регулярно проводяться спортивні змагання, турніри, товариські зустрічі з волейболу. З'являються нові імена знаменитих та популярних спортсменів, формується тренерський склад, вимальовується перспектива розвитку волейболу. Міські органи влади допомагають створити відповідну матеріально-технічну базу спорту, будуються нові спортивні майданчики. Обласний центр поступово перетворюється на центр розвитку волейболу в регіоні.

Список використаних джерел

1. Аров Б. Золотой удар. Прославленому николаевскому волейболисту Алексею Лизунову – 60 лет! // Николаевские новости, 1998. – № 118 (283). – С. 2.
2. Волейбол. Кубок Укрпрофради у миколаївської «Хвилі» // Південна правда, 1979. – № 44 (15975). – С. 4.
3. Двойнисюк А. «Колос» окрепнет – урожай наград будет // Арена-спорт, 1996. – № 3. – С. 14.
4. Дмитрієв П. Чемпіонки України // Південна правда, 1961. – № 28 (10. 571). – С. 4.
5. Козир М. Б., Кісельов А. Ф. Від масовості – до майстерності у фізичній культурі та спорті (1789–2001 рр.). – Миколаїв : МДУ, 2003. – 90 с.
6. Ласкин Евгений. Медали от премьера. Волейбол // Николаевские новости, 1998. – № 127. – С. 4.
7. Максимов М. Пристрасті над сіткою // Південна правда, 1985. – № 7 (17738). – С. 4.
8. Мальшев Ю. Волейбольные баталии // Южная правда, 1991. – № 225 (19756) – С. 1.
9. Мальшев Ю. Страсти на площадке // Южная правда, 1992. – № 161 (19930) – С. 3.
10. Сергієнко Л. Солдат спорту // Південна правда, 1984. – № 46 (17477). – С. 4.
11. Табакар А. Пять днів у «Надії» // Південна правда, 1986. – № 96 (18127). – С. 4.
12. Чайковский Анатолий. «Степь» (Степовое) : по дороге в первую лигу // Николаевские новости, 1999. – № 47. – С. 4.
13. Чтобы помнили! Памяти видного волейболиста // Вечерний Николаев, 2003. – № 56 (1862). – С. 4.
14. Волейбол. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ru.wikipedia.org/wiki/#cite_note-6
15. Волейбол в СССР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki/>
16. Чемпионат Украины по волейболу среди мужчин 1998/1999. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki/>

Н. И. Андрищенко,
старший преподаватель,
В. Я. Маер,
старший преподаватель,
Г. А. Кураса,
старший преподаватель,
О. В. Конопляник,
старший преподаватель,
А. В. Бойченко,
старший преподаватель,
М. В. Мещеряков,
старший преподаватель,
ЧНУ им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

ИСТОРИЯ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ВОЛЕЙБОЛА В НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ

Авторами впервые рассмотрены вопросы становления волейбола в Николаевской области. Описаны и синтезированы упоминания о волейбольных турнирах и их результатах, которые проводились в этот период. В исследовании освещены выдающиеся тренеры, внесшие большой вклад в развитие волейбола не только на Николаевщине, а и в Украине и на терри-

тории бывшего СССР. Это подтверждают успешные выступления в многочисленных играх, которые освещались в периодических изданиях того времени. Исторические данные, собранные авторами, могут быть использованы студентами и преподавателями высших учебных заведений при изучении предметов по истории физической культуры и спорта, а также для проведения более глубоких исследований, посвященных отдельным спортсменам и тренерам, которые сделали значительный вклад в становление и развитие такого вида спорта как волейбол.

Ключевые слова: история; волейбол; команда; чемпионат; вторая лига; Николаев; тренер.

Andryushchenko M. I., Mayer V. Ya., Kuras G. O., Konoplyanik O. V., Boychenko O. V., Meshcheryakov M. V.,
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

HISTORY OF THE EMERGENCE OF VOLLEYBALL IN THE MYKOLAIV REGION

The main questions of the formation of volleyball in the Nikolaev oblast were discussed in the article. The mentions of volleyball tournaments, that were held in that years and their results were described and synthesized. This investigation represents outstanding coaches, who made a great contribution to the development of volleyball not only in Nikolaev, but also in Ukraine and at the territory of post-Soviet land. It is confirmed by successful participation in numerous games, which were mentioned in periodicals of that time. The historical facts which were collected by the authours can be used by students and teachers at high educational institutions while studying the subjects of Physical Education's History and Sport, and also for deeper researches devoted to particular sportsmen and coaches who made a considerable contribution to the formation and development of the volleyball's history.

Key words: history; volleyball; team; championship; second league; Nikolaev; coach.

Рецензенти: *Мещанинов О. П.*, д-р пед. наук, профессор;
Болюбаши Н. М., канд. пед. наук, доцент кафедри.

© Андрющенко М. І., Маєр В. Я., Кураса Г. О.,
Конопляник О. В., Бойченко О. В., Мещеряков М. В., 2018

Дата надходження статті до редколегії 10.05.2018